

Съ помощта на единъ искусенъ и смѣлъ маневръ, той пръвъ зае Арагонскитѣ тѣснини; но тъй като силитѣ му бѣха незначителни, едва 25,000 срѣщу 70,000, той прѣсмяташе, че може да остави свободенъ единъ отъ проходите — Кроа-о-Боа. Австрийския генералъ Клерфей веднага зае послѣдния и ако да бѣше дѣйствиувалъ малко по енергично, Дюмурие щѣше да бѣде притиснатъ мѣжду двѣ рѣки и раздѣленъ отъ обоза си, което щеше да го принуди да сложи орѣжие. Но съ едно пѣргаво искусство Дюмурие прѣдвари опасността, като измѣни всичкитѣ си диспозиции, тъй щото когато херцогътъ Брѣнзвикски смяташе да го е заградилъ въ Арагонъ, френтитѣ повръщатъ фронтъ и самъ той изпада мѣжду Парижъ и една страшна армия, тъй като Дюмурие бѣше повече отъ удвоилъ своята, като бѣ прибралъ всички войски разположени на близо и особено като присѣдини корпуса на Келермана, състоящъ отъ 20,000 души.

Парижъ по едно време бѣше се стрѣсналъ, като виждаше противника по близо отъ колкото защитницитѣ.

Пруския кралъ, като разбра затруднителното си положение, рѣши да се отърве отъ него чрѣзъ една атака. Но той едва успѣ да убѣди Брѣнзвикския херцогъ, тъй щото цѣли три дена минаха въ нерѣшителностъ. Най сетнѣ двѣтѣ армии, наредени неподвижно една срѣщу друга на височини покрити съ топове, изгърмяха до двадесетъ хиляди снаряди, като убиха отъ едната и друга страна нѣщо по 900 души; пруссацитѣ бѣха принудени първи да спрѣтъ огъня; френтскитѣ новобранци, работници, буржоа и селяни, които едва що бѣха оставили лавицитѣ, тезгяхитѣ и нивята си, тъй добръ издържаха първото това тѣжко испытание, щото удивиха най опитнитѣ службаша въ Европа. Артиллерийския бой подъ Валми, прие названието си отъ една висока вѣтрена воденица, около която се бѣ располо-